

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÜMİT BOYNER'İN

“TÜRKİYE SANAYİSİNE SEKTÖREL BAKIŞ:

TEKSTİL SANAYİİ” KONFERANSI

AÇILIŞ KONUŞMASI

2 Haziran 2010

Pamukkale Üniversitesi, Denizli

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İran Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

www.tusiad.org

Sayın Bakanım, Sayın Valim, Değerli Başkanlar, Değerli Konuklar ve Değerli Basın Mensupları, TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepinizi saygı ile selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce SEDEFED ile ortak düzenlediğimiz “Türkiye Sanayisine Sektörel Bakış: Tekstil Sanayii” adlı konferansımızı burada Denizli’de ev sahipliğe yapan Pamukkale Üniversitesi Rektör’ümüze ve Denizli Sanayi Odası’na katkılarından dolayı bir kez daha teşekkür etmek istiyorum.

Gündeme konularımıza girmeden önce, yeni bir haftaya başlarken hepimizi derin üzüntüye boğan iki olaya değinmek istiyorum.

Gazze halkına insani yardım amacıyla yola çıkan bir yardım konvoyuna İsrail ordusunun uluslararası sulardaki kanlı askeri müdahalesi öncelikle bir insanlık trajesidir. Sivil bir inisiyative karşı askeri güç kullanımını hiç bir gerekçe ile açıklamaya çalışmak mümkün değildir. Sorumlular uluslararası hukuka hesap vermek zorundadır.

Sayın Başbakanın dün yaptığı konuşmada son derecede yerinde ifade ettiği gibi, bundan sonraki süreçte önemli olan Birleşmiş Milletler’in kınama kararının arkasında durması ve uluslararası hukuk kanalları yoluyla konunun üzerine sonuna kadar gidilmesidir.

Akdeniz’deki bu trajik olay, bölge barışı için uluslararası arenada kolektif bir tutum ve anlayışın gereğini bir kez daha ortaya koymuştur. Ancak şunun da altını çizmek isteriz ki, Türkiye demokratikleşmesini derinleştirdiği ölçüde; uluslararası ilişkilerde insani dayanışmayı, hukuka bağlılığını, insan haklarına verdiği önemi ve değeri ortaya koydukça etkili olacaktır. Türkiye’nin bu dönemde ve önümüzdeki dönemde en büyük “yumuşak gücü” demokratikleşmesidir; öyle kalmalıdır.

Bugün komşularımızın çoğu için ticaret yolları bizden geçiyor. Birçok yerde 3. bir ülkeye, pazara erişmek, hatta diyalog kurmak için, bölgedeki kültürel, ticari, tarihi birikimimiz; lojistik konumumuz hem komşularımıza, hem AB’ye fırsatlar sunuyor. Enerji yollarının güvenliği için kritik bir konumdayız. Evet, dünyanın en değerli gayrimenkullerinden birinde yaşıyoruz. Ama kuzeyimizdeki, doğumuzdaki ve güneyimizdeki tüm ülkelerin en demokratiği biziz. Bizim gücümüz ve değerimiz işte bu. Demokrasimizle, demokratik değerlerimizle zenginleşiyor, güçleniyoruz. Ve bu yolda devam etmek zorundayız.

TÜSİAD olarak, bu vesile ile, İsrail’in kanlı müdahalesini yeniden kınıyor, hayatını kaybedenlere rahmet, yaralılara acil şifalar diliyoruz.

Öte yandan hafta başında İskenderun’a düzenlenen terör saldırısı ile birlikte, yeniden canımız yandı. Yeniden gençlerimizi yitirdik. Yeniden ağlayan anneler, acılı aileler gördük. Yeniden düşündük ve yeniden sorduk: Ne zaman sona erecek? Sorun bütünlüklü bir çaba gösterilmeden sona ermeyecek gibi gözüküyor. Terörü lanetlemek sınırlı bir tutum, gerekli ancak yeterli değildir. Var gücümüzle, toplumsal huzuru bozmaya yönelmiş bu şiddet tercihinin bertaraf etmek üzere sosyal, siyasi ve ekonomik reformlara destek vermek durumundayız, kapasitelerimizi birleştirmeliyiz. Hem terörün temeline yerleşmiş olan ekonomik, sosyal ve kültürel arızaların tamirinde, hem de devletin, güvenlik güçlerinin şiddete karşı verdiği mücadeleye aynı anda ve aynı derecede desteği sürdürmeye devam etmemiz gerekiyor.

Değerli Konuklar,

Küresel kriz ve makro ekonomik değerlendirmelerime geçmeden önce, çok büyük önem atfettiğimiz tekstil sektörüne yönelik birkaç kısa değerlendirme yapmak isterim.

Türkiye ekonomisinin 1980'lerden itibaren dışarı açılmasında ve ihracata dayalı bir politika izlemesinde önemli rol oynayan sektörlerden biri de hiç şüphesiz tekstil sektörüdür. Yüksek istihdam hacmi ve yarattığı katma değer büyüklüğü bakımından da, Denizli'nin önde gelen sanayii sektörü olan tekstilin; ülkemizin dün, bugün ve yarınına yaptığı katkının büyüklüğünü burada bir kez daha vurgulamak isterim.

Konferans boyunca, tekstil sektörünü etraflıca değerlendirme şansımız olacağını düşünüyorum; ama yine de sözlerime başlamadan önce birkaç küçük saptamada bulunmak istiyorum.

Türk tekstil sektörü, imalat sanayi üretiminde ve ihracatta, Türkiye'nin itici güçlerinden biridir. Sektör, Çin'den sonra AB'nin ikinci büyük tedarikçisidir. Gerek iplikte kullanılan teknoloji, gerekse de kaliteli hammadde ve girdi sağlayabilir olması gibi özellikleriyle Türkiye için katma değer yaratan önemli bir sektördür.

Ancak, küresel rekabet hızla artıyor. Enerji fiyatları ve işçilik maliyetinin Türkiye'nin rakiplerine kıyasla görece yüksek. AR-GE ve markalaşmada hala arzu edilen seviyelere ulaşamadık. Kayıtdışılık halen yüksek boyutlarda seyrediyor. Bunlar sektörün aleyhine işleyen unsurlar olarak ön plana çıkıyor. Bütün bu arka plana rağmen, tekstil sektörünün yeni dönemde de, verimlilik, kalite ve markalaşma anlayışlarını öne çıkartarak, sanayinin gelişmesinde önemli bir rol oynayacağına şüphemiz yok. Türkiye tekstilde rekabet gücünü sürdürmelidir. Bu yöndeki çabalarımızı kararlılıkla sürdürmeye devam edeceğiz.

TÜSİAD olarak, bu dönemde Türkiye'nin sürdürülebilir büyümeye geçiş döneminde bölgesel kalkınma ve KOBİ dinamiğine özel bir önem atfediyoruz. KOBİ'ler Türkiye'nin istihdamının çok önemli bir kısmını üretiyor. KOBİ'lerin yüksek teknolojik, yüksek katma değer üreten bir yapıya ulaşmaları ve dolayısıyla sürdürülebilir büyümeye katkıları açısından bugüne kadar uygulanan destekleme politikalarının daha rasyonel hal getirilmesi çok önemli. Bunun yanı sıra Türkiye'deki bölgesel kalkınmışlık farklarının giderilmesi ve bölgesel fırsatlar üzerine bir üretim ve hizmet modeli oluşturulmasında kalkınma ajanslarına çok büyük görev düşüyor. Denizli-Muğla-Aydın bölgesinin de bir kalkınma ajansı mevcut. Genelde kalkınma ajanslarında iş dünyasının temsili henüz arzu edilen boyutta değil. Sayın Bakanın huzurunda bu konuya da değinmeden geçemeyeceğim. Sektör/bölge spesifik ekonomik politikalar ve projeler oluştururken, sonuç odaklı çalışan bir yapının kalkınma ajanslarının başarısı için elzem olduğunun bir kez daha altını çizmek istiyorum.

Değerli Girişimciler,

Hepinizin bildiği gibi, 2007 yılında Amerikan konut piyasasında başlayan kriz, çok hızlı şekilde finansal sektör krizine dönüşmüş ve hızla reel ekonomiye de yansımıştır. Kriz dünya ekonomisini 2009 yılında binde 8'lik daralmaya sevk etmiş, Türkiye ekonomisi de 2009'un ilk çeyreğinde %14.5 ile tarihinin en ciddi ekonomik daralmasını yaşamıştır.

Küresel ekonomi, daha önce benzeri görülmemiş düzeylere ulaşan kamu müdahaleleri ve finans piyasalarındaki belirsizliğin ve sistemik riskin düşürülmesi sayesinde, 2009 yılının son çeyreğinde toparlanmaya başlamıştır. Toparlanma sürecinin öncülüğünü, gelişmekte olan ekonomiler üstlenmiştir. Özellikle de gelişmekte olan Asya ekonomilerinin yüksek performans göstermesi, dünya ekonomisinin tekrar büyüme trendine girmesinde önemli rol oynamıştır. Bu süreçte 2009 yılı son çeyreğinde Türkiye ekonomisi %6.0'lık bir büyüme yakalamış, 2010 yılının ilk çeyreğinde de büyümenin hızlanarak çift haneli rakamlara ulaşacağı tahmin edilmektedir.

Her ne kadar büyümeye yönelik veriler olumlu gözükse de, bu olumlu hava istihdam piyasasında maalesef henüz arzu edilen seviyede değildir. Nitekim, krizle birlikte istihdam piyasası ağır yara almış ve işsizlik oranı 2009 yılı Şubat ayında %16.1 ile en üst seviyesine ulaşmıştır. Takip eden dönemde ekonomideki toparlanma ile birlikte istihdam piyasası bir nebze rahatlamış, işsizlik oranı da 2010 yılı Şubat ayı itibariyle %14.4'e gerilemiştir. Ancak halihazırda yüksek seyreden işsizlik oranını düşürmek ve uzun vadede toplam faktör verimliliğini arttırmayı hedefleyen yapısal mikro reformların hızla hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Değerli Konuklar, bir parantez açıp kapatmak isterim: bir süredir kamuoyunda işsizlikle mücadele ile ilgili olarak çeşitli öneriler geliştiriliyor, geliştirilen önerilerin iktisadi temellere dayanmasına çok dikkat etmeliyiz. TÜSİAD olarak, kayıtlı istihdamın yaklaşık yarısını gerçekleştiriyoruz ve bundan gurur duyuyoruz. Krizin dip dönemi olan 2009'un 1. Çeyreğinden bu yana TÜSİAD üyeleri 350.000 yeni istihdam yarattı. Yatırım ortamı ve dış konjonktür el verdikçe bu iyileşme sürecektir. Kalıcı istihdam yaratmanın maalesef kısa yolu, kestirme yolu yoktur. Ne kendimiz aldatalım ne de vatandaşlarımızı aldatalım. Yarattığımız istihdamın artık yapısallık arz eden stok işsizliğe faydası yok. Çünkü Türkiye'nin genç nüfusu ile birlikte her yıl iş talebi rakamları büyüyor. Bu rakamlarla birlikte yapısal işsizliğe çare üretmiyoruz. Bu tür işsizliğe, yapısal önlemler gerekiyor. Bu yöntemleri de birlikte devlet ile çalışmaya ve üzerimize düşeni yapmaya hazırız. Bu iki konuyu bir birine karıştırmamak gerekiyor.

Yapısal işsizliğin çareleri iş dünyası ve devletin üzerinde birlikte çalışacağı güvenceli esneklik, aktif iş gücü politikaları; vasıf uyumsuzluğunu giderecek eğitim/iş dünyası işbirliği gibi sosyal politikalardan geçiyor. Temmuz ayında açıklanması beklenen ulusal istihdam paketi olgusu bile olumlu bir gelişmedir. Bu pakete katkı verebilmeyi ve işsizlik sorununa çözüm üretebilmeyi ümit ediyoruz.

Dünyadaki düzelme süreci yavaş ilerlemekte ve küresel ekonomik faaliyet halen kriz öncesi seviyelerin altında seyretmektedir. Küresel ekonomiye yönelik veriler 2009'un ikinci yarısı itibariyle düzelmenin başladığını gösterse de, bu düzelmenin 2010 yılında hangi ölçüde sürdürülebileceği halen netleşmiş değil. Bu nedenle, küresel krizle mücadelede ülkeler arası koordinasyonu sağlamak konusunda çok başarılı bir sınav vermiş olan G20 gibi platformların daha da güçlenmesi ileride benzer krizlerin yeniden yaşanmaması için büyük önem teşkil etmektedir. Önümüzdeki dönemde görünüyor ki, dünya ekonomisi büyümesi ağırlıklı bizim gibi gelişen ülkeler kaynaklı olacaktır. Türkiye ve diğer gelişmekte olan ülkelerin de, bu platformda daha etkin roller üstlenmesi, küresel koordinasyon ve işbirliğinin sürdürülebilirliğine olumlu katkı yapacaktır. Önümüzdeki en önemli risk krizden çıkışta, ülkeler arası koordinasyonun arzu edilen düzeyde sağlanamamasıdır. Bu durum maalesef yeni bir dalgalanmaya neden olabilecek kadar önemli bir risktir.

Olağanüstü geniş çapta alınan ekonomik önlemlerden çıkışın zamanlaması, küresel toparlanmanın sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir. Halen uygulanmakta olan genişlemeci ekonomi politikalarının zamanından önce terk edilmesi, küresel ekonomiyi yeniden durgunluğa sürükleyebilecek muhtemel bir risk olarak belirmektedir. Öte yandan, dünya katma değerinin neredeyse yüzde 10'una yakın bir değere ulaşmış olan bu destek paketlerinin gereğinden fazla devam ettirilmesi, enflasyon ve kamu finansman sorunlarının sürdürülebilirliğine ilişkin endişeleri arttırmaktadır. Halihazırda yüksek bütçe açıkları ve düşük büyüme performansı ile karşı karşıya kalmış olan Avrupa ülkelerinin durumu, ekonomik toparlanmanın önünde ciddi risklerin var olduğuna ve küresel finansal istikrar açısından halen kırılğan bir süreçten geçildiğini teyit eder niteliktedir.

Elde edilen olumlu hava mutlaka daha ileri kurumsallaşmaya doğru ilerleyen, G20 düzeyinde bir eşgüdüm ile perçinlenmelidir. Türkiye, bu aşamada G20 içinde önemli tecrübeye sahip bir ülkedir ve bu yöndeki iş dünyası görüşlerini, TÜSİAD olarak G20 iş zirvelerinde sunmaya hazırlandığımızı da belirtmek isterim. Gelişen piyasa ekonomilerin yeni bir daralmaya tahammülü yoktur ve bu alanda sesimizi yükseltmek durumundayız.

Küresel kriz Türkiye ekonomisini, dış ticaret hacmindeki azalma nedeniyle ticaret kanalıyla, tüketici ve reel sektör güvenindeki azalma nedeniyle iç talepteki daralmayla ve küresel likidite koşullarındaki bozulma nedeniyle banka dışı reel kesimin dış finansman sağlamada yaşadığı zorluklar kanalıyla etkilemiştir. Son dönemde Avrupa'da yaşanan mali sorunlar ve söz konusu ülkelerin büyüme beklentilerinin çok da güçlü olmaması, Euro'da değer kaybı yaşanmasına neden olmuştur. En büyük ihracat pazarımız olan AB ülkelerinde yaşanan bu gelişmeler, önümüzdeki dönemde dış talebin büyümeye olan katkısını olumsuz yönde etkileyecektir.

Saygıdeğer misafirler,

Gerek içinde bulunduğumuz kriz, gerekse Türkiye'nin son 20 yılında ortaya çıkmış ekonomik istikrarsızlıklar, sanayimizin inovasyon kapasitesi ve verimlilik tabanlı büyümeye geçişte gerekli olacak mikro reformlar konusuna sağlıklı ve derinlemesine bir şekilde eğilmemizi engellemiştir. Krizler ilgiyi sürekli makro uyum programlarına yöneltmiş ve sanayi stratejisi olgusu, ya klasik bir teşvik politikası ya da bölgesel kalkınma olgusu olmanın ötesine geçememiştir. Oysa daha önceki tespitlerimizde de paylaştığımız üzere, makroekonomik politikalarındaki başarı, büyümenin gerekli bir koşuludur, ancak asla tek başına yeterli değildir. Bunu 2008 yılında başlayarak ülkemizi de etkisine alan kriz ile daha da net bir şekilde gördük.

Bu nedenle konuşmama son verirken, orta ve uzun vadede Türkiye ekonomisinin arzu edilen seviyelerde büyümesi için, ileri teknoloji kullanan ve üreten sektörlerin geliştirilmesine, kısa vadeli sermaye girişlerinden çok, iç tasarrufa dayalı büyüme modeline geçilmesine ve özel sektör yatırımlarını teşvik eden adımların atılmasına bağlı olduğunu, bugün burada, bir kez daha vurgulamak isterim.

Beni sabırla dinlediğiniz için bir kez daha teşekkür eder, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlarım.